

ASETOFENONI

HTP-ARVON PERUSTELUMUISTIO

Yksilöinti ja ominaisuudet

CAS No:	98-86-2
EINECS No:	202-708-7
EEC No:	606-042-00-1
Kaava:	C ₈ H ₈ O
Synonyymit:	Asetylibentseeni Hypnoli 1-Fenyylietanoni Fenyylimetyyliketoni
Molekyylipaino:	120,15
Muuntokerroin:	1 ppm = 4,9 mg/m ³ 1 mg/m ³ = 0,20 ppm
Tiheys:	1,0296
Sulamispiste:	20 °C
Kiehumispiste:	201,7 °C
Höyrinpaine:	0,33 torr (20 °C)
Asetofenoni on väritön neste, jolla on makea tuoksu. Sen hajukynnykseksi on ilmoitettu 0,004- 2,02 ppm. Se on veteen niukkaliukoinen, mutta liukenee alkoholiin ja eetteriin.	
Varoitussymboli:	Xn
R-lauseet:	22-36

Esiintyminen ja käyttö

Asetofenonia on aiemmin käytetty anestesia-aineena. Nykyisin sitä käytetään orgaanisten kemikaalien synteeseissä ja hajusteteollisuudessa.

Aineenvaihdunta

Asetofenoni imeytyy elimistöön ainakin nieltynä.

Kokeellisesti se muuttuu mantelihapoksi, bentsoyylimuurahaishapoksi ja bentsoeha-poksi. Se erittyy virtsaan esimerkiksi hydroksiasetofenoneina ja hippuurihappona.

Terveysvaikutukset

Ihmisiä koskevat tiedot

Asetofenonilla on huumaava vaikutus.

Eläinkokeiden havainnot

Asetofenoni ärsyttää varsinkin silmiä ja jossain määrin ihoa (Lewis, 2000). Se on kokeellisesti aiheuttanut sarveiskalvovaurioita. Sen välitöntä myrkyllisyyttä kuvaava LD50 suun kautta rotilla on 815 mg/kg. Marsuilla LD50 oli ihon kautta yli 20 g/kg (ACGIH, 1996).

Sen ärsytysvaikutuksia hengitysteissä kuvaava RD50 on 102 ppm (Muller ja Greff, 1984).

Nukutusvaikutus tuli nopeasti esiin annettaessa vatsaonteloon hiirille 0,4-0,5 mg/kg (ACGIH, 1986).

HTP- arvon perusteet

Asetofenonin HTP-arvoa asetettaessa keskeisiä ovat sen ärsytysvaikutukset. RD50-arvosta 102 ppm Alarien menetelmällä laskien päädytään hengitystieärsytyksen kyn-nysarvoon 3,4 ppm. Tämän mukaisesti työperäisiä haittavaikutuksia voidaan minimoida asettamalla HTP-arvoksi kahdeksan tunnin vertailuaikana 5 ppm.

Eri asettajien ilman epäpuhtauksien raja-arvojen vertailu

Eri maissa on voimassa seuraavanlaisia työilman asetofenonipitoisuuden raja-arvoja.

Asettaja	Vuosi	Vertailuaika						Huomautus
		8 h		15 min		Hetkellinen		
		ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³	
Suomi	2002	-	-	-	-	-	-	-
Ruotsi	2000	-	-	-	-	-	-	-
Norja	2001	-	-	-	-	-	-	-
Tanska	2000	10	-	-	-	-	-	-
Hollanti	2002	10	-	-	-	-	-	-
Saksa	1999	-	-	-	-	-	-	-
Englanti	2002	-	-	-	-	-	-	-
AIHA	2001	10	-	-	-	-	-	WEEL
EU	2000	-	-	-	-	-	-	-

Japani	2002	-	-	-	-	-	-	-
Ehdotus, Suomi	2004	5		-	-	-	-	-

Viitteet

ACGIH (1996): Documentation of TLVs and BEIs, 6. painos, Supplement: Acetophenone, ACGIH, Cincinnati, OH, 2 s.

Lewis, R. J. (2000): Sax's Dangerous Properties of Industrial Materials, 10. painos, John Wiley & Sons, New York, 3735 s.

Muller, J. ja Greff, G. (1984): Recherche de Relations entre Toxicite de Molecules d'Interet Industriel et Proprietes Physicochimiques: Test d'Irritation des Voies Aeriennes Superieures Appliques a Quatre Familles Chimiques, Fd. Chem. Toxic. 22, 661-664.